

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ	17
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	23
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΛΛΙΓΑ	43

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ (1814–1837) (σ. 61)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ ΣΤΗ ΔΥΣΗ: ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (1814–1837)

ΣΜΥΡΝΗ (1814–1821;)	63
Κεφαλονιά: Ἡ πατρικὴ καταγωγὴ	64
Χίος: Ἡ μητρικὴ καταγωγὴ	70
Τὰ πρῶτα παιδικὰ χρόνια στὸν Μπουρνόβα	74
Ἡ ἀναχώρησις ἀπὸ τὴ Σμύρνη	78
ΤΕΡΓΕΣΤΗ (1821;–1832)	80
Ἡ ἑλληνικὴ κοινότητα τῆς Τεργέστης	80
Ὁ Παῦλος Καλλιγὰς στὸ ἑλληνικὸ σχολεῖο τῆς Βενετίας (1826–1828)	84
Ὁ Παῦλος Καλλιγὰς στὴ Γενεύη: Τὸ Κολέγιο Ἐγέρ (1828–1830)	88
Ἡ ἐπιστροφὴ στὴν Τεργέστη (1830–1832)	93

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ (1833-1837)	96
Μόναχο (Ὁκτώβριος 1833)	97
Τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου (Ὁκτώβριος 1835-Μάρτιος 1837)	103
Τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Χαϊδελβέργης (Μάρτιος-Ἰούλιος 1837)	108
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	109

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ:
ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΤΟ ΕΡΓΟ

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΛΛΙΓΑ	112
Ἱστορία τῆς βιβλιοθήκης	112
Τὸ περιεχόμενον τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Καλλιγᾶ	115
Τὰ βιβλία σὲ ἀρχαῖες γλῶσσες	129
Οἱ ἀγγλικὲς ἐκδόσεις	133
Οἱ ἰταλικὲς ἐκδόσεις	134
Οἱ γαλλικὲς ἐκδόσεις: Ἡ ἐκλεκτικότητα στὶς ἐπιλογές . . .	137
Τὰ γερμανικὰ ἔργα: Ἡ πίστη στὴ γερμανικὴ πανεπιστη- μακὴ γνώση	151
Τὰ ἑλληνικὰ βιβλία: Οἱ βασικὲς πηγὲς ἐνημέρωσης τοῦ πολιτικοῦ καὶ τοῦ συγγραφέα	161
Διδάγματα ἀπὸ τὴ βιβλιοθήκη τοῦ Καλλιγᾶ	168
ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ	174
Περιγραφή τοῦ σημειωματάρου	174
Χρονολόγησι καὶ συνθήκης σύνταξης	176
Ἡ χρῆσι τῶν γλωσσῶν	178
Ὁ ἄνθρωπος μέσα ἀπὸ τὸ σημειωματάριον	185
ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΓΑ: ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	188

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συγγραφέας ἐπιτομῶν ἢ δημοσιολόγος;	189
Θεματικὴ μελέτη τοῦ ἔργου τοῦ Καλλιγᾶ	191
ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ	198

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
 Η ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
 ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (1837–1854)

(σ. 201)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ (1838–1843)

Η ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ	203
Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΤΟ 1837	204
Ἡ διοικητικὴ ὀργάνωση	206
Τὸ στρατιωτικὸ ζήτημα	206
Τὸ θρησκευτικὸ ζήτημα	208
Τὸ ζήτημα τῶν ἐθνικῶν γαιῶν	211
Τὸ ζήτημα τοῦ συντάγματος	212
ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΡΙΕΡΑΣ	213
Δικηγόρος ἢ καθηγητὴς πανεπιστημίου;	213
Ὁ δημοσιολόγος	220
Μιὰ αὐστηρὴ κριτικὴ τῆς πολιτικῆς ζωῆς: <i>Ἡ ἐξάντλησις τῶν κομμάτων, ἥτοι Τὰ ἠθικὰ γεγονότα τῆς κοινωνίας μας</i>	252
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	270

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΟΓΟΝΤΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΟ ΕΡΓΟ
 (1843–1854)

Ὁ Παῦλος Καλλιγᾶς καὶ ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1843	272
---	-----

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ Πανεπιστήμιο: Ἐπιτυχίες καὶ ἀπογοητεύσεις	278
Ἡ νομικὴ σταδιοδρομία	284
Τὸ ταξίδι στὴ Σύρο, στὴ Σμύρνη καὶ στὴν Κωνσταντινούπολη	292
Ταξίδια καὶ γάμος	320
Καιρὸς ἀφιερωμένος στὸ στοχασμὸ καὶ στὰ δημοσιεύματα .	322
1851: Ἐπιστροφή στὰ δημόσια λειτουργήματα	341
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	343

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΜΙΑ ΕΦΗΜΕΡΗ ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ (1854)

Ὁ Καλλιγᾶς ὑπουργὸς Δικαιοσύνης	345
Ἐπιστροφή στὸ ρωμαϊκὸ δίκαιο	361
Πικρία καὶ σάτιρα	363
Ἡ συνεργασία στὴν <i>Πανδώρα</i>	370
ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΜΕΡΟΥΣ	378

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΘΑΝΟΣ ΒΛΕΚΑΣ (1855–1856)

(σ. 381)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΟΣ

Οἱ συνθήκες τῆς δημοσίευσης	383
Ὁ Θάνατος Βλέκας καὶ ἡ μυθιστορηματικὴ παράδοση στὴν Ἑλλάδα	398
Ὁ Θάνατος Βλέκας καὶ ἡ ἀντίδραση τῶν συγχρόνων του . . .	405
Ἐντμὸν Ἄμπού, ὁ γάλλος ὁμόλογος τοῦ Καλλιγᾶ;	411
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	424

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΘΑΝΟΣ ΒΛΕΚΑΣ;

Ἡ σάτιρα ἑνὸς ἀπογοητευμένου ἀνθρώπου	427
Μυθιστορηματικὴ πλοκὴ κατὰ τὴ ρομαντικὴ ἀντίληψη . . .	434
Ἡθογραφία καὶ φιλοσοφικὴ ἀντίληψη περὶ τοῦ λαοῦ	438
Ρεαλισμὸς καὶ νατουραλισμὸς ἱστορικοῦ	444
Ἐπιστημονικὴ ψυχολογία: ἀπὸ τὸν Μέσμερ στὸν Ράνκε . .	459
Πολιτικὴ παραβολὴ σὲ μορφὴ ἀφήγησης πικαρέσκο	468
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	487

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Ο ΘΑΝΟΣ ΒΛΕΚΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα στὴν Ἑλλάδα: Ἡ κατάσταση τὸ 1855	490
Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα μέσα ἀπὸ τὸν Θάνο Βλέκα	499
Ἡ γλώσσα τοῦ Θάνου Βλέκα	507
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	526
ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ	527

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ἡ ΚΑΤΑΞΙΩΣΗ (1856–1896)

(σ. 531)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (1856–1862)

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΕΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥ	534
Τὰ ἄρθρα γιὰ τὴν οἰκονομία	535

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ δραστηριοποίηση στὸν οἰκονομικὸ τομέα	537
Ο ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ	540
Ὁ Καλλιγᾶς καὶ ἡ ἱστορία, πρὶν ἀπὸ τὸ ἔργο <i>Ἱστοριογραφικαὶ σκέψεις</i>	540
Ἄφετηρία: Τὸ αἶτημα γιὰ μιὰ ἱστορία τῆς Ἐπανάστασης . .	541
Τὸ ζητούμενο: Πῶς πρέπει νὰ γράφεται ἡ ἱστορία	547
Ἡ οὐμανιστικὴ ἰδέα τῆς τέλειαις ἱστορίας	548
Ἡ φιλοσοφικὴ ἱστορία τοῦ Διαφωτισμοῦ	550
Ὁ Καλλιγᾶς καὶ ἡ ρομαντικὴ ἱστοριογραφία	556
Ὁ μαθητὴς τοῦ Ράνκε	573
Ἡ φυσιοκρατικὴ ἱστορία	577
Ἡ ἐπίδραση τῆς φιλελεύθερης ἱστοριογραφίας: Ὁ Καλλιγᾶς ἀναγνώστης τοῦ Γκιζὸ καὶ τοῦ Τιέρ	579
Θεωρία καὶ πρακτικὴ τῆς ἱστορίας	589
Οἱ ἀρχές τίθενται σὲ ἐφαρμογή: «Περὶ δουλοπαροικίας παρὰ Ῥωμαίοις καὶ Βυζαντίοις καὶ περὶ φορολογικῶν διατάξεων» (1859)	590
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	593

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΤΙΒΟ
(1862–1865)

Τὰ πολιτικά του καθήκοντα: Χρονολόγιο	596
Ἡ σταθερὴ παρουσία τῶν φιλελεύθερων θεμάτων στὶς ἀγορεύσεις τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ρήτορα	617
Ὁ κοινοβουλευτικὸς ρήτορας	622
Ἄποτυχία στὶς ἐκλογές καὶ ὑπουργικὸ χαρτοφυλάκιο	625
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	627

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

«ΑΠΟΚΤΗΣΤΕ ΠΛΟΥΤΟ...» (1866–1896)

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΝΤΟΛΕΣ (1866–1879) .	631
Οικονομικὲς θέσεις καὶ ἀποτυχία στὴν πολιτικὴ	631
Τὰ τελευταῖα χρόνια διδασκαλίας (Μάιος 1865–Σεπτέμ- βριος 1878)	635
Οἱ τελευταῖες νομικὲς μελέτες (1866–1879)	641
Μιὰ καταξιωμένη προσωπικότητα	647
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΗΓΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗ- ΡΙΟΤΗΤΕΣ (1879–1896)	674
Ὁ συνεργάτης τοῦ Χαρίλαου Τρικούπη	674
Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν (3.3.1882–7.5.1883)	683
Ὁ Διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος (1885– 1895)	688
Η ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ	692
Ἡ συλλογὴ κειμένων τοῦ 1882	692
Ἐπιτέλους, ἡ ἐπιστημονικὴ ἱστορία: Τὸ Βυζάντιο ἀνάμεσα στὶς δύο ἀλώσεις (1894)	697

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἡ μοίρα ἑνὸς φιλελεύθερου νομομαθοῦς ποὺ ἤρθε πολὺ νωρὶς	711
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	719
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	787
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	834